

Planirani projekt izgradnje male hidroelektrane Kotor Varoš instalisane snage od 1.8 MW i MHE Kruševo Brdo čija je izgradnja već u toku na rijeci Vrbanji u Kotor Varoši, mogu imati negativne posljedice ne samo po životnu sredinu, već i na kvalitetu života mještana u toj opštini.

Istovremeno, treća MHE – Grabovačka rijeka izgrađena na istoimenoj pritoci rijeke Vrbanje, koja trenutno radi, ostavlja skoro suho korito ove pritoke rijeke Vrbanje. Zbog smanjenog prirodnog vodostaja, ova MHE ne proizvodi u periodu juli-septembar, a sada koristi maksimalno vodu za minimalnu proizvodnju što dovodi do gotovo potpunog iscrpljivanja ove rijeke.

Zaključeno je to nakon što je, u okviru redovnih aktivnosti, Centar za životnu sredinu Banja Luka obišao te lokacije.

U saopćenju za javnost iz Centra podsjećaju da se lokacija planirane MHE Kotor Varoš nalazi na samom ulazu u grad Kotor Varoš, iznad vodozahvata na koji bi ta hidroelektrana mogla imati štetan utjecaj.

- Osim štetnih utjecaja na životnu sredinu i utjecaja na kvalitetu i kvantitet vode za piće Kotor Varošana, evidentno je da se na predviđenoj lokaciji nalaze velike količine šljunka i sedimenta koji rijeka Vrbanja nosi sa sobom. Vrbanja je brza i jaka rijeka u periodu obilnijih padavina, a 2014. godine je pokazala i dokazala svoju moć.

Ovaj projekt itekako može imati negativne posljedice ne samo na životnu sredinu i kvalitetu života mještana Kotor Varoši, već i nizvodnih Čelinca i Banje Luke, a to je samo jedan od pet hidroenergetskih objekata koji se planiraju na teritoriji opštine Kotor Varoš i za koje su izdate sve dozvole – navodi se.

Predstavnici Centra zatekli su “na lokalitetu Kruševo Brdo građevinske mašine kako polažu cijevi za istoimenu MHE, ali su bili i svjedoci da priroda vraća udarac tako što se sve vrijeme zemlja urušavala i nije dozvoljavala završetak radova”.

Kako dalje navode u saopćenju “brana te hidroelektrane nalazit će se tek nekoliko stotina metara nizvodno od ispusta MHE Divič koji, osim proizvodnje električne energije, vodu koristi za proizvodnju kalifornijske pastrmke”.

- Primijetili smo da je, uzvodno od ispusta te MHE, protok u koritu Vrbanje ispod svakog minimuma i onda smo shvatili da se zapravo radi o dva vodozahvata. Prvi koji se nalazi nekoliko kilometara uzvodno u blizini izvora Vrbanje i drugi nekoliko desetina metara od mašinskog dijela te MHE. Taj vodozahvat je namijenjen za ribnjak, ali ono što je primjetno da je taj vodozahvat pokupio minimum preostalog protoka od prethodnog vodozahvata što potvrđuje neophodnost hitnog donošenja pravilnika o ekološki prihvatljivom protoku – istakli su u Centru za životnu sredinu.

Upozoravaju da je sliv rijeke Vrbanje pod velikim pritiskom i navalom za izgradnjom malih hidroelektrana, a lokalno stanovništvo o tome ne zna ništa ili vrlo malo, a niko ih ne uključuje u donošenje odluka.

- Ista situacija je i s lokalnom upravom, koja također ne raspolaže s dovoljnom količinom informacija jer postupke vodi nadležno ministarstvo.

Zbog ovakvog odnosa vlasti te nepostojanja javno dostupnih podataka i nedostatka stručnih kadrova, lokalna samouprava u ovim postupcima nije u mogućnosti da dostavi kvalitetne primjedbe i mišljenje, već samo one koji se mogu povezati sa zdravom logikom – navodi se.

- Zbog dobrobiti ne samo životne sredine i rijeka na teritoriji opštine Kotor Varoš već i stanovništva nizvodno, neophodno je tražiti da se lokalna vlast i stanovnici aktivnije uključe u donošenje odluka, kad je riječ o izgradnji malih hidroelektrana – zaključak je Centra za životnu sredinu.

Ranije ovog mjeseca (povodom Dana životne sredine) Centar za životnu sredinu i nevladina organizacija Arnike u suradnji s Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske organizirali su seminar o ekološki prihvatljivom protoku.

- Svi sudionici suglasili su se da je neophodno što prije izraditi pravilnik o ekološki prihvatljivom protoku, uzimajući u obzir različite metodologije obračuna protoka koje se koriste u svijetu i okruženju, uz prilagođavanje domaćim specifičnostima i mogućnostima primjene – saopćeno je iz Centra za životnu sredinu.

Na seminaru su sudjelovali predstavnici Javne ustanove Vode RS, Inspektorata RS, Federalnog ministarstva poljoprivrede, šumarstva i poljoprivrede, Ministarstva prostornog uređenja, građevinarstva i ekologije RS, Republičkog Hidrometeorološkog zavoda, Republičkog zavoda za zaštitu kulturno-istorijskog i prirodnog naslijeđa RS i ekoloških i ribolovačkih udruženja.

Izvor: energetika.ba